

վարութիւնը բնաւ մտադիր չէ եղել միջամտել մեր գործերին. մեր սահմանադրութեան հրատարակման օրից ի վեր նա ձգտում է բարի յարաբերութիւններ պահպանել թիւրքիայի հետ. հիմքեր չը կան Բաղդադիային աղբիւրով մատակարարելու վերաբերելու։ Անցնելով բարկանեան կոնֆլիկտացիայի հարցին, մինիստրն ասաց. «Ոչ մի պաշտօնական նշանակեց չը կայ, որ այդպիսի կոնֆլիկտացիա է կազմելով. կառավարութիւնը աշխատելով ժողովրդի բարեկեցութեան համար, կարելի ունեցած դէպքում ձեռք կառնէ անհրաժեշտ միջոցներ»։

Հարցապնդումի ճեղքնակ Մուֆտին մինիստրի բացատրութիւնները գրառում է պակասաբար և ասում է, որ մինիստրը չափաց թէ ուղղված է, արդեօք, կոնֆլիկտացիան թիւրքիայի դէմ և կապ ունի՞ր նա, արդեօք, սերը մինիստր Միլիօսիօլիէի ճանապարհորդութեան հետ. անհրաժեշտ է յայտնել, որ թիւրքիայի քաղաքականութիւնը զեկաւարդում է այժմ արդէն ոչ անձնուրացութեան երկխօսով, այլ իր շահերը պաշտպանելու ուղիով։ Արտաքին գործերի մինիստրը կրկնում է, որ բարկանեան համաձայնութեան կապաւորումը առայժմ ոչնչով ապացուցված չէ, սակայն չը պէտք է մոռնալ, որ հասարակական ժողովում չէ կարելի լայն քննադատութեան ենթարկել քաղաքական լուրջ խնդիրները։ Յոյն Բուլխար և քոլարի Պոնտի վկայում են, որ իրանք հաւատարիմ են թիւրքիայի անսամադրութեան և պնդում են, որ սառը մինիստրների ճառերը չեն կարող ազդեցութիւն առնել թիւրքիային հաւատարիմ ժողովուրդների արմատադրութեան վրա։ Պալատի վարչապետի չէ յայտնում մինիստրին, միաձայն ընդունելով նրա բացատրութիւնները գոնացոյցի։

(Հ. Գ.)

4. Պոլսի, 12 նոյեմբերի
Դիւրեքները վիճակեցին 21 հոգեւ կողմնակա քիւրդերի մի խումբ յարձակւել հայ եպիսկոպոսի տան վրա։ Հայերը ցոյց տուին ընդդիմադրութիւն։ Երկու կողմից սպանված են մօտ 20 մարդ։ (Ե. Ե.)

Բրէսլայից հեռագրում են. «Բարոն Ալբրեքտ Բաշկիլի կեանքի դէմ կատարվեց մահափորձ, որ պատճառված էր վէճերի մասին։ Բաշկիլը մնաց անհաշտ։ Մահը վերաբերեց Միլիօսիօլի «Շեխնորֆ» կառուածքի ժողովրդական դպրոցի ուսուցչին, որին չարադրոծները յանձնել էին մի քանակ 25,000 մարկի պահանջով Բաշկիլին յանձնելու համար։ Մըարի մէջ կողմն էր եղել պաշտօնէի նիւթ, որը պայքից ուսուցչին ձեռքում «Շեխնորֆ» ամրոցը մանկիւ, որը Բաշկիլը ճանաչատեմ էր որսից յետոյ։ Այն չարադրոծը, որ ծրարը յանձնեց ուսուցչին, հագած ունէր լալէյի գլխուս»։ (Բ. Ե.)

ՊԱՐԿԱՎԱՐՈՒՄԻ ՇՈՒՐԻՉԸ

Պ ե տ ե ռ ու ռ զ. — Ռուսաց կառավարութիւնը պարսից կառավարութիւնից պահանջեց հետեւեալ հատուցումները. ռուսաց հիւպատոսի վրա յարձակելու համար։

- 1) Ներդրութիւն խնդրել թէ՛ հրանում,
- 2) Տեղական նահանգապետը հանդիսանալ ընդունելութիւն ցոյց տալ մեր հիւպատոս Պասէկին,
- 3) Ներդրութիւն խնդրել նրանից,
- 4) Վարձատրութեան տալ սպանված ռուս կողակի ընտանիքին,
- 5) Պարսից կառավարութիւնը իր վրա վերցնէ վիրակալած ռուս կողակիները բժշկութիւնը։

Պատժիչ գործիւնքը չէ մտադրվում ուղարկել։ (Ե. Ե.)

Ա. ս. տ. ար. — Թէ՛ հրանի կառավարութիւնը Արգաբիլից յետ կանչեց պատժիչ գործիւնքին։ (Ե. Ե.)

(Սեփակ թղթակց.)

Էնդլի, 10 նոյեմբերի
Վրացի Մէրգելի խումբը Աստարայից առաջնաւորով դէպի Արաբիլ՝ գրաւել է Նամին գիւղը։ Արաբիլի կուէ է բռնվել շահեկանները հետ և սպանել նրանցից 7 հոգի։
Նամինը, որն Աստարայից 35—40 վերտ հեռու է գտնվում, անցել է յեղափոխականների ձեռքը։ Գրաւելով անդիւրացի յետոյ այնտեղ է գնացել Աստարայից Ամիր-Մուլլանը, Մոյսու-Մուլլանի մեծ եղբայրը, որը գնացել էր Բաշկիլ, այնտեղի անշուշտ մահի կողմից ընդհանուր հրամանատար կարգված։

Մոյսու-Մուլլանին էլ մի քանի օրից յետոյ է այնտեղ հասնելու։ Մի քանի հարց տալիս է տուել անհամաձայնութեան և պատճառ է դրել քրիստոնէայի յեղափոխականների դէմը պցել և հետանալու կուէ դաշտից։

25-ը պցած այդ գիւղերից 18 հոգի այսօր Մէրգէլի հետ միասին գնացին Բաշկիլ անշուշտ մահի բողբոջում եղած մասին։

Եկուր քրիստոնէայ յեղափոխականները իրանց հմայքը կրցրել են պարսիկների աչքում։ «Կտանգը եւս անցնում է, Մրտոն ընկերը՝ քիւրդի է սկսում»։ Միայն խնդրել չեն իմանում, որ վտանգը դեռ յետոյ է գալու։

Ռուսաց հիւպատոսը յեղափոխականներին արգելել է Արաբիլ գնելու մտնել, առաջ կելով որ քաղաքը ուսուց դրքի հովանաւորութեան տակ է գտնվում։

Թալիշի կողմերը անիշխանութիւն է։ Տուրք չեն տալիս։ Այս քանի օրս էլ այնտեղի համար Բաշկիլը գաւառապետ էին ուղարկել, բայց տեղացիները չընդունելու են նա ստիպւած եղաւ վերադառնալու։ Սակայն էլ հանգիստ չէ։ Մի խօսքով Պարսկաստանի հիւսիսային կողմը այնքան էլ լաւ չէ երևում։

Մուշահիլ

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԿՈՎԿԱՍԿԱՆ ԳԻՂԱՏՆԵՍԵՍԵՆԻ ԶԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ ԲԱՅՈՒՄԸ

Կիրակի, նոյեմբերի 15-ին, ցերեկվայ ժամը 1-ին տեղի ունեցաւ համագումարի հանդիսաւոր բացումը՝ ներկայութեամբ բազմաթիւ հրաւիրեալների և գիւղատնտեսների։ Բացման ճառը արտասանեց Կովկասեան Կայսերական Գիւղատնտ. Ընկերութեան նախագահ Իլիան Պ. Ա. Գիւղականի, որ մի քանի ընդհանուր գծերով նկարագրելով գիւղատնտեսութեան վիճակը Կովկասում և համագումարի աշխատանքների ծրագիրը, արդիւնաւէտ գործունէութիւն մտղից համագումարի անդամներին։ Ապա տեղի ունեցան ողջոյնի ճառեր։ Իլիան Պ. Թումանով ողջոյնեց համագումարի բացումը վրաց արմատականութեան կողմից։ Այլ խառնիւստ ողջոյնեց թիւֆլիս քաղաքային ինքնավարութեան կողմից։ Երկու ներկայացուցիչներն են այն միտքը չեղեցին, որ ներկայ համագումարի և գիւղատնտեսի խնդիրները պարզապէս անհրաժեշտ են անհաւաքելու և համագումարի աշխատանքները արգելաւորելու անկողն ծառայ կը ստանայ, երբ մտցվին գիւղատնտեսի հատկութիւններ Կովկասում։ Անտարաբաժան կարգիւնութեան կողմից ողջոյնեց Զօրաւորելի։ Ապա կարգադրեցին ուրիշ տեղերից ստացված ողջոյնի գրութիւններ և հետագիւրծի։ Ողջոյններից յետոյ տեղի ունեցան երկու մեծ զեկուցումներ։ Այլ Գալանթար խօսեց գիւղատնտեսութեան զարգացման պայմանների մասին։

Ա. Գալանթար իր ճառի մէջ ապացուցանում էր, որ գիւղատնտեսութեան աշող և ընդարձակ զարգացման համար կարեւոր են ոչ միայն դուռ գիւղատնտեսական բարելոցումներ, այլ և ուրիշ աշակերտ պայմաններ, ինչպէս են՝ կրթութեան տարածումը, հաղորդակցութեան ճանապարհների կառուցումը, օրհնադրութիւն ուսուցման, ջրաբաշխութեան, գիւղու, կաթի և ուրիշ մթերքների հայթայթման մասին, գիւղատնտեսի, արդիւնաւորների, համագումարները կայուն ձառախօսը ընդգծում էր, որ պետական հասարակական ոլորտը պէտք է համախմբվեն հանրային ջանքերով ստեղծելու նպատակով պայմաններ գիւղատնտեսութեան բարեփոխութիւնների համար։ Երբ իւրացված էր իրեն մի այդպիսի լայն հանգեցնել, այն ժամանակ պետական աշակերտութիւնը կարողացաւ աւելի խորը և ազդեցիկ ձեռնարկութիւններով օգնելով մեր երկրի գիւղատնտեսութեան։

Ապ ընկերութեան քարտուղար Էյրանեան կարգեց մի զեկուցում՝ «Հասարակական աղբոսման և նրա նպատակները Անդրկովկասում», որ բաւական հետաքրքիր էր և ցոյց էր տալիս, թէ որքան յետադէմ վիճակի մէջ է գիւղատնտեսութիւնը Ռուսաստանում համեմատելով Եւրոպայի երկրներին հետ։

Դրանից յետոյ կայացաւ նախագահութեան (պրիւրիւրմի) ընտրութիւնը։ Համագումարի նախագահը լինելով ընկերութեան նախագահ Իլիան Գիւղականին, օգնական ընտրվել իլիան Ա. Մ. Արդուրիւնը, իսկ սեկրետարի նախագահին՝ 1) կաթնատնտեսական սեկցիայի՝ Ա. Գալանթար, 2) գիւղատնտեսական սեկցիայի՝ Իլիան Անդրեւիլով (Բաթումի քաղաքապետ), 3) կոօպերացիական սեկցիայի՝ Զ. Փերալեան և 4) գիւղ. փորձական գործի սեկցիայի՝ Մարիօլի։ Երկուսից համագումարի անդամները հրաւիրված էին թէ՛ իր, որի ժամանակ իրար հետ ծանօթացան։

ԿՈՎԿԱՍԿԱՆ ԳԻՂԱՏՆԵՍԵՍԵՍԵՆԻ ԶԱՄԱԳՈՒՄԱՐԻ ՇՈՒՐԻՉԸ

Այսօր, նոյեմբ. 17-ին, տեղի կունենան առաւօտեան՝ գիւղատնտեսութեան և արդիւնատնտեսական սեկցիայի նիստը, երեկոյեան՝ կաթնատնտեսութեան սեկցիայի նիստը։
Վարչ. նոյեմբ. 18-ին, առաւօտեան՝ գիւղատնտեսական կրթչիւնի և կոօպերացիաների սեկցիայի նիստը, երեկոյեան՝ կաթնատնտեսութեան սեկցիայի նիստը։
Նոյեմբ. 19-ին, առաւօտեան՝ կաթնատնտեսութեան կազմը որոշել է Ալեքսանդր Գալանթարի յօդուարի օրը, նոյեմբերի 21-ին, երեկոյեան մի հանգէս տալ զարգացումը գրական, երաժշտական և թատերական բաժնիներով։

Նոյեմբ. 20-ին, առաւօտեան՝ գիւղատնտեսական կրթչիւնի և կոօպերացիաների սեկցիայի նիստը, երեկոյ՝ գիւղատնտեսական փորձական գործի սեկցիայի նիստը։

Նոյեմբ. 21-ին, առ.՝ գիւղատնտ. կրթչիւնի և կոօպեր. սեկցիայի նիստը, երեկոյեան կը տօնվի Ա. Գալանթարի գիւղատնտեսական գործունէութեան 30-ամեայ յօրեկանը։

Նոյեմբ. 22-ին, առաւ. և երեկոյեան գիւղատնտեսական փորձական գործի սեկցիայի նիստը։

Նոյեմբ. 23-ին, առաւ.՝ Էկակուրսիա, երեկոյ՝ համագումարի ընդհ. ժողովը։
Նոյեմբ. 24-ին, առ.՝ Էկակուրսիա, երեկոյ՝ համագումարը կը փակվի։ Առաւօտեան նիստերը տեղի են ունենում ժամը 11—3 ցերեկվայ, երեկոյեան՝ ժամը 8—11-ը։ Զարգացման շարքի օրըը նշանակված են համագումարի բերօյի նիստերը։

Կաթնային սեկցիաների մրցութիւնը համագումարում սկսվեց երեկոյանից և կը շարունակվի այսօր և վաղը, երեկոյեան 6—8-ը։ Աշխատանքները կատարվում են Այլ. Գալանթարի, Ալեքեւիլի, Ա. Թումանջիլի և Ս. Մուլարիւնի մասնակցութեամբ։ Մրցութեան են հանված «Մէլոս», «Դիւրաբօլ», «Պրեֆիկտ» և «Ալիֆա-Լալա» սեպատնիսները։

Այսօրվանից մինչև նոյեմբ. 19-ը Գիւղատնտ. Ընկ. ներքին յարկում Ա. Գալանթար կը զատախօսէ կաթնատնտեսութեան մասին։ Սեպատնիսների ցուցահանդէսը բաց կը լինի մինչև երեկ. ժամը 7-ը։

Այսօր, երեքշաբթի, նոյեմբերի 17-ին, սկսվում են համագումարի կաթնատնտեսական բաժնի նիստերը Ա. Գալանթարի նախագահութեամբ։ Կը կարգադրեն 3 զեկուցում։ Ա. Գալանթարի, Գ. Շալիւնիսի և Ա. Թումանջիլի։ Նիստին կարող են լինել նաև կողմնակի անձեր։ Սկիզբն է երեկոյեան 8 ժամին։ Կաթնատնտեսական բաժնում ստացված զեկուցումները թիւը հասնում 15-ի։ Նրանք վերաբերում են բայց կաթնատնտեսութեանը նաև անասնապահութեան, ոչխարապահութեան, թռչնապահութեան, կեղծարարութեան դէմ մաքսումս և այլ խնդիրներ։

Երեկ, նոյեմբերի 16-ին, տեղի ունեցաւ գիւղատնտեսական սեկցիայի գործունէութեան սկզբնաւորութիւնը Բ. Անդրեւիլովի նախագահութեամբ։ Առաջին քննարկը հարցերից մէկն էր գիւղատնտեսական օրհնադրութեան ծրագրի մշակումը։

Ա. ԲԱՆԱԿԱՐԱՐԻ ՅԱՐԵԿԱՆԻ ՇՈՒՐԻՉԸ

Ի նիստին ունենալով, որ մի քանի տեղերից հարց են տալիս, թէ արդեօք յետագիւրծ չէ Ա. Գալանթարի յօդուարի օրըը, որ նշանակված է նոյեմբերի 21-ին, հարկաւոր են համագումարային, որ չէ յետագիւրծ, այլ ինչպէս յայտարարված է, տօնվելու է նոյեմբերի 21-ին։ Տօնողը, ինչպէս յայտնի է, Կովկասեան Կայսերական Գիւղատնտեսական Ընկերութեան է, որ նշանակել է յօդուարի օրըը, որը պետական հասարակական օրըը է Պետրոսեան ձեռնարանի, որտեղ ուսանել է յօդուարը։

Աչքի առաւ ունենալով, որ այժմ տօնվում է Ա. Գալանթարի միայն գիւղատնտեսական երեսնամեայ գործունէութեան յօդուարը, ուստի ցանկալի է, որ յօդուարներ ուղարկողները գիւղատնտեսական շարքից գիւղատնտեսութեան հետ կապ ունեցող գործունէութեան խնդիրները։

«Ճարպիկ» մէջ կարգում ենք. «Կայսեր. Գիւղատնտ. Ընկ. կողմ ընդգրկում մեծ հրաւանք, հրաւիրում ենք հայ ժողովրդի ընդարձակ մասնակցութիւնը յօդուար Ալեքսանդր Գալանթարի օրըը, որը նշանակված էր արժանաւորելու գիւղատնտեսութեան և շուրջով կատարելու։

«Ճարպիկ» հետեւալ Ա. ում մենք կարծաւորենք յօդուարի գործունէութեան ուղղութիւնում և յօդուարը, որից ընթերցողը կը զարկացնէ, թէ որ առաջին ջանք և անդադրում աշխատանք է թափել Ալեքսանդր Գալանթար մեր երկրի գիւղատնտեսի սկիզբներից, դատարարական, ուսուցանելու համար»։

Թիֆլիսի քաղաքային վարչութիւնը և կովկասեան անասնաբոյժների ընկերութիւնը որոշեցին մասնակցել Ա. Գալանթարի յօդուարին, շնորհաւորելով և ուղերձ մատուցանելով։

Ղալա, 10 նոյեմբերի
Տեղի գիւղատնտեսական ճիւղի վարչութիւնը միաձայն որոշեց դիմել Ա. Գալանթարին և խնդրել, որ ճիւղին կողմից որպէս ներկայացուցիչ շնորհաւորի նոյեմբերի 21-ին Ա. Գալանթարի 30-ամեայ գիւղատնտեսական գործունէութիւնը։ Մ. Ղ.

Ստաւրոպոլ, 10 նոյեմբերի
Տեղի հայոց երկտեւ ուսումնարար մասնակալարժան կազմը որոշել է Ալեքսանդր Գալանթարի յօդուարի օրը, նոյեմբերի 21-ին, երեկոյեան մի հանգէս տալ զարգացումը գրական, երաժշտական և թատերական բաժնիներով։

Գարդի աւ. ուսուցչի կը խօսի Ա. Գալանթարի 30-ամեայ գիւղատնտեսական

գործունէութեան մասին։ Լինելու է մի կենդանի պատկեր (գեղղուհու ճախարակ) երեքգործիւնքը հանդերձ և այսօր թէ՛ զարմարեալ զաշտում կանգնած ցուցումներ և տալիս հողագործին։
Պաշ. Տէր-Ենօքեան

ՀՐԱՏԱՐԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱՐՈՒԹԻՒՆԻՅ

Ռուս միացած գրականութեան և հրատարակչների բերան «ВѢСТНИКЪ»-ը, ինքնուրուպ պաշտօնական գրաքննական ճշգրիտ տեղեկութիւնների վրա, տալիս է մի շարք հետաքրքրական տղաւակաւորութիւններ Ռուսաստանի հրատ. գործի մասին, յնթացա 1908 թիւ (տես №№ 26, 33, 35)։ Հաշուեցութեան այդ տարին պետութեան մէջ հրատարակվել են 23,852 աւտու ծախովի գիրք՝ ի բաց առած զանազան ընկերութիւնների, հաստատութիւնների տպագրած հաշիւներ, տեղեկագիրներ և պաշտօնական հրատարակութիւնները, նմանապէս հոստաներ։ Այդ գրքերի տպագրված օրինակների թիւը հասնում է շուրջ 70 միլիոն 850,000-ի 16 ու կէս միլիոն բուրլու արժողութեան։

Թէ՛ որ առաջինից է անել վերջին քաւահամակում ընդհանուր հրատարակչական գործը, դա կարող են վկայել 1891 թիւ մեր ձեռքի տակ գտնված տեղեկութիւնները (տես մեր յօդուարը «Հայերէն գրքերի հրատ. գործը Ռուսաստանի մէջ 1891 թիւին», «Մուսք» 1892 թիւ, № 7—8, էր. 713—718)։ Այդ տարին հրատարակվել է 9053 գիրք, շուրջ 29 միլիոն օրինակով։ Ուրեմն 18 տարեկա ընթացքում թէ լոյս տեսած գրքերի թիւը, թէ նրանց լոյս տեսած օրինակների քանակութիւնը անել է մօտ 2½ անգամ։

Եթէ անցնենք հրատարակչական գործին Ռուսաստանի զանազան ազգութիւնների մօտ, ապա կը տեսնենք, որ 1908 թիւին ռուսերէն գրքեր լոյս են տեսել 18300 հատ (1891 թիւին՝ 6588), լեւերէն՝ 2100 (1891 թիւին՝ 840), յետոյ կարգով զալիս են գերմաներէն, հնդերէն, լատիներէն, էստոներէն, թուրքերէն և վերջապէս 8-ը՝ տեղի բնակիչ և հայերէն՝ 208 գիրք (1891 թիւին՝ 132 հատ)։ Եթէ հայերէն գրքերի թիւը անել նոյն չափով, ինչպէս ընդհանուր պետական, ապա նրանց թիւը 1908 թիւին, համեմատած 1891 թիւին հետ, պիտի լինէր 330—350, միւշդեւ, ինչպէս տեսնենք, լոյս են տեսել միայն 208 հատ։ Եւ այն կարեւոր նշանակութիւնը պիտի տեսնենք, որ 1891 թիւին, ինչպէս և յետագայում մինչև է իշխ. Գ. Գիւլիցիի օրերը, գրաքննութիւնը այդ գրքերի մասին էր տեղեկութիւններ տալիս, որոնք անցնում էին ցենզուրայի բոլից։ Հաշիւը դուրս էին մնում էլ միայնից հրատարակութիւնները, ասել է 1891 թիւին 132 հատ գրքեր ասել է եղել հրատարակված, բայց թէ Բրքան, դա որոշել կարող է էլ միայնից ասել այս տարի հրատարակված գրքերի ցանկը։ Միւշդեւ այժմ հաշիւ մէջ մտնում են և էլ միայնից հրատարակութիւնները, ի բաց չառած նրա օրապոյցի անգամ։ Ասել է՝ հայ հրատարակչական գործը յետ է մնում ընդհանուր առաջարկութիւններից մի երկուրդ, որի մասին հետաքրքրվողները կաղուց են խօսում։ Վիճակագրական տեղեկութիւնները միայն հաստատում են այդ տխուր երեւոյթը...

Իս պիտի յիշենք մեր առաջարկութեան մասին թիւերահարգողները և նրանով օրօրվողները։

Մենք յետ ենք մնում հրատարակչական առաջարկում և ուրիշները մեկնից առաւ են անցնում. ընթացա 1890-ական թիւականների մենք հայերս այդ գործում բռնում էինք միշտ 7-ը տեղը, միւշդեւ թուրքերի տպագրութիւնը ունէր անշուշտ ծաւալ. այժմ նրանք տանապատկել, քանապատկել են իրանց լոյս տեսող գրքերի թիւը, բռնել են մեր տեղը, միգ տալով ուրիշորը կարգել։ Մենք չենք մոռնում, որ առաւ. պետութեան մէջ աղաւում են շուրջ 13 միլիոն թուրք ազգութիւններ, բայց խօսք առաջարկութեան չափի գեղով մասին է։ Ուր են մեր տեսած անաւորայից ուսուցչից հրատարակութիւնները, որոնք «գիւղատնտեսական» ապ-ցուցանում էին, թէ թուրք ժողովուրդը անընդունակ է առաջարկելու, մենք ենք ուր...

Ի՞նչպիսիք քաւահամակում մասնաւորապէս տեղեկութիւններ է տալիս ոչ առաւօտեան հրատարակչական գործի մասին. այսինքն, գրքերի դատարարումը դրական-գիւղատնտեսական ճիւղերի, նրանց տպագրված օրինակների, արժողութիւնը և այլն։ Սեր ունեցած տեղեկութիւններ հիման վրա, որ քաղի ենք պաշտօնական «ВѢСТНИКЪ» և «СНОВОКЪ ВѢДАНІЯ» հրատարակութիւններից 1885—1901 թիւը, կարող ենք վկայել, որ 1890-ական թիւականներին հայ գիրքը տպագրվել է միլիոն թիւով 1300 օրինակ, իսկ զարասկերին մի քիչ ասելով մօտ 1700 օրինակ։ Եթէ ընդգրկում լին

